

Inspirace ze zahraničí

UKRAJINSKÁ INSPIRACE

Inspirace ze zahraničí

Ukrajina na cestě k inkluzi a české angažmá

Lenka Gulová

Ukrajinské školství prochází od roku 2014 systémovou reformou, jejímž cílem je modernizovat vysoké školství a přiblížit je evropskému vzdělávacímu prostoru. Od přijetí vysokoškolského zákona prošly ukrajinské vysoké školy značnými změnami, nicméně změny jsou realizovány na univerzitách odlišným tempem a různou efektivitou, což je proces běžný nejen na Ukrajině.

Paralelně je implementována rozsáhlá reforma základního a středního školství pod názvem „Nová ukrajinská škola“. **Koncepce Nové ukrajinské školy je silně orientována na žáka a využívání moderních vyučovacích metod a velmi důsledně je prosazována i inkluze.** Úspěšná implementace nových vzdělávacích politik do praxe je podmíněna mimo jiné i vyšší odbornou kompetencí učitelů, budoucích učitelů a dalších pracovníků ve školství, jako jsou speciální pedagogové, asistenti pedagoga, sociální pedagogové, psychologové a další.

Pro zajímavost uvádíme příklady poměrně intenzivního angažmá České republiky v přeměně ukrajinského školství. Jedním z nejvýznamnějších aktérů je Asociace pro mezinárodní otázky v Praze, která přizvala v roce 2011 do realizace svých projektů pracovníky Katedry sociální pedagogiky Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. Výsledkem je několikaleté společné úsilí a spolupráce na řešení různých projektů, které podporují aktuální trendy, a to v úrovních základního, středního a vysokého školství. Pro příklad můžeme uvést rozvojový projekt Asociace pro mezinárodní otázky „*Na cestě k inkluzi*“ (2019–2020) směřovaný na jih Ukrajiny do tří oblastí – Chersonu, Mykolajeva a Oděsy, kde jsou k inkluzi proškoleny a vzdělávány, stovky pracovníků ve školství a to opět ve spolupráci s Katedrou sociální pedagogiky PdF MU. Do všech projektů jsou velkou měrou zapojeny ukrajinské vzdělávací instituce a také ukrajinské ministerstvo školství, kde byl ustanoven odbor pro inkluzi.

Dalším společným projektem, kde je tentokrát hlavním řešitelem Masarykova univerzita, je projekt „*Proměny pedagogických fakult a univerzit pro XXI. století*“, který navazuje na úspěšný projekt „*Progresivní řízení univerzit*“ (2017–2018). V tomto projektu bylo podporováno 25 ukrajinských univerzit, jejichž představitelé přijížděli do ČR na pravidelné stáže, kde procházeli intenzivním vzděláváním v tématech internacionalizace, kvalita ve vzdělávání a mimo jiné také v inkluzi. Cílem nového projektu „*Proměny pedagogických fakult a univerzit pro XXI. století*“, který bude realizován v průběhu let 2019–2021, je zvýšení kvality přípravy budoucích učitelů na vybraných ukrajinských univerzitách prostřednictvím sdílení českých zkušeností a podpora implementaci koncepce „*Nové ukrajinské školy*“ do praxe. Projektu se zúčastní představitelé 21 ukrajinských univerzit, které hrají důležitou roli v rozvoji ukrajinského školství na regionální i celostátní úrovni. Mezi účastníky byly zahrnuty i přesídlené univerzity a univerzity z východu a jihu Ukrajiny. Jedním z významných témat projektu je opět téma inkluze. Působení České republiky na Ukrajině je významné pro obě strany. Blízkost kultury a jazyka, historický kontext, pocit sounáležitosti a vzájemná inspirace obohacuje všechny účastníky společných projektů. Ukrajina se nachází na cestě k inkluzi, stejně jako Česká republika. Projekty nám umožňují jít kus cesty společně.

Úspěšná implementace nových vzdělávacích politik do praxe je podmíněna mimo jiné i vyšší odbornou kompetencí učitelů a budoucích učitelů. Na Ukrajině, na rozdíl od ČR, existují specializované pedagogické univerzity nebo humanitní univerzity s velmi silnými pedagogickými fakultami, které fungují v téměř v každé oblasti Ukrajiny a připravují pedagogické experty pro daný region. Jejich vliv na vývoj vzdělávání v dané oblasti je tedy značný. Jedním z pracovišť, které se aktuálně významně zabývají implementací inkluze, je Katedra pedagogiky a psychologie

na Záporožské národní univerzitě, a to mimo jiné v osobě profesora Yevhenia Klopoty, který patří k předním odborníkům na procesy inkluze ve školství.

Profesor Yevhenii Klopota

Záporožská národní univerzita, Ukrajina

Profesor Yevhenii Klopota je významný a respektovaný ukrajinský expert na oblasti psychologických a pedagogických disciplín, a to zejména ve vztahu k inkluzi. Působí na Katedře pedagogiky a psychologie na Záporožské národní univerzitě. Je šéfredaktorem odborného časopisu „*Aktuální otázky pedagogiky, psychologie a profesionálního vzdělávání*“. Mimo jiné je předsedou regionální organizace v Záporoží, která je součástí Celoukrajinského Parlamentu pracujících se zdravotním postižením.

Mezi oblasti jeho zájmu patří speciální psychologie, typologie, speciální vzdělávání, začleňování do společnosti lidí s postižením, problémy inkluzivního vzdělávání a situace nevidomých lidí. Má dlouholeté zkušenosti s výukou následujících předmětů: psychologie, sociální psychologie, ontogenetická psychologie a pedagogika, pedagogická psychologie, trénink sebepoznání a sebepojetí, psychodiagnostika, studium konfliktů, interkulturní psychologie a psychologické základy v inkluzivním vzdělávacím prostoru.

Zabývá se psychologickou podporou mladých v rámci různých národních a mezinárodních projektů. Spolupracuje se zahraničními univerzitami, v poslední době s Masarykovou univerzitou v rámci projektu „*Progresivní řízení univerzit*“ (2017–2019) a aktuálně v novém mezinárodním projektu „*Proměny pedagogických fakult a univerzit pro XXI. století*“ (2019–2021). Je školitelem postgraduální studentky Natalii Voronské a spolupracují na tématu „*Psychologické faktory rozvoje komunikační kompetence žáků v inkluzivním vzdělávacím prostoru*“.

SCOPUS	https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194022182
ORCID iD	0000-0001-6060-0540
E-mail	klopota-ea@ukr.net

Nataliia Voronska

Záporožská národní univerzita, Ukrajina

V roce 2015 obhájila svou diplomovou práci na téma: „*Technologie formování profesní způsobilosti budoucích sociologů v rámci vysoké školy*“. Aktuálně zkoumá psychologické faktory rozvoje komunikační kompetence žáků středních škol.

Mezi oblasti jejího zájmu patří témata spojená s komunikací, zabývá se interní komunikací v soukromých malých podnicích a komunikací v oblasti vzdělávání. Mezi její další oblasti zájmu patří inkluzivní vzdělávání a rozvoj odborných kompetencí ve vztahu k inkluzi. Intenzivně se věnuje výzkumné činnosti, výuce a projektování. Má rozsáhlé zkušenosti v sociologickém výzkumu. Na odborném textu spolupracovala se svým školitelem profesorem Yevheniem Klopotou.

Aktuálně studuje doktorandské studium na Katedře pedagogiky a psychologie na Záporožské národní univerzitě.

Scientific-rating	https://scientific-rating.znu.edu.ua/index.php?r=profile%2Fview&idpersona=124
ORCID iD	0000-0001-9067-3118
E-mail	natalyvoronska@ukr.net
